

Ολοκληρώθηκε επιτυχώς το 4ο Διεθνές Συνέδριο του Ιδρύματος Σύλβιας Ιωάννου

Με επιτυχία ολοκληρώθηκαν οι εργασίες του 4ου Διεθνούς Συνεδρίου του Ιδρύματος Σύλβιας Ιωάννου, υπό τον τίτλο «Κειμενοποιώντας την εμπειρία – Ψηφιοποιώντας το κείμενο: Η Κύπρος μέσα από την ταξιδιωτική γραμματεία (15ος-18ος αι.)», το οποίο διοργανώθηκε σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Κύπρου, στις 6-8 Φεβρουαρίου 2019, στο Κέντρο Πληροφόρησης – Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου», στην Πανεπιστημιούπολη. Το Συνέδριο τελούσε υπό την αιγίδα του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Νίκου Αναστασιάδη και ήταν αφιερωμένο στα ταξίδια και στους ταξιδιώτες στην ανατολική Μεσόγειο κατά τους Νέους Χρόνους. Στόχος του Συνεδρίου ήταν αφενός η προώθηση της διεπιστημονικής μελέτης της ταξιδιωτικής γραμματείας για την ανατολική Μεσόγειο, με έμφαση στην Κύπρο, αφετέρου η αξιοποίηση ψηφιακών τεχνολογιών στην έρευνα που διεξάγουν οι Ανθρωπιστικές Επιστήμες.

Τριάντα τρεις επιστήμονες από την Ευρώπη και τον Καναδά –νεοελληνιστές, ιστορικοί και ειδικοί σε θέματα πληροφορικής– εξέτασαν κατά τη διάρκεια του τριήμερου Συνεδρίου ποικίλα ζητήματα που σχετίζονται με την έρευνα των περιηγητικών κειμένων για την Ανατολική Μεσόγειο, γενικά, και με την Κύπρο, ειδικότερα.

Η έναρξη του Συνεδρίου, στην οποία παρευρέθηκε ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού κ. Κώστας Χαμπιαούρης, ήταν αφιερωμένη στην παρουσίαση του ερευνητικού προγράμματος *Ζέφυρος: Περιηγητικά κείμενα για την Κύπρο (15ος-18ος αι.)*, το οποίο υλοποιήθηκε με την επιστημονική επίβλεψη της Καθηγήτριας Ίλιας Χατζηπαναγιώτη-Sangmeister (Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Κύπρου) και με την χρηματοδότηση του Ιδρύματος Σύλβιας Ιωάννου. Πρόκειται για το πρώτο ερευνητικό πρόγραμμα που χρηματοδοτεί το Ίδρυμα στην Κύπρο. Στόχος του Έργου ήταν η δημιουργία μίας βάσης δεδομένων, η οποία να περιέχει όλες τις πληροφορίες που παραδίδονται σε 125 περιηγητικά κείμενα από τον 15^ο έως και τον 18^ο αιώνα για τον φυσικό και τον οικισμένο χώρο, την οικονομία, την κοινωνία, τον πολιτισμό και την ιστορία της Κύπρου. Η συγκρότηση της βάσης δεδομένων στηρίχτηκε στις εκδόσεις που περιλαμβάνει η Συλλογή του Ιδρύματος Σύλβιας Ιωάννου.

Η πλατφόρμα που φιλοξενεί τη βάση (60.000 εγγραφές) είχε ανοίξει καταρχάς για τους ομιλητές του συνεδρίου, οι οποίοι άντλησαν από αυτή υλικό για τις ανακοινώσεις τους. Από τις 6 Φεβρουαρίου 2019 η πλατφόρμα είναι ελεύθερα προσβάσιμη στον κάθε ενδιαφερόμενο μέσα από την ιστοσελίδα του Ιδρύματος Σύλβιας Ιωάννου (www.sylviaioannoufoundation.org). Όπως

ανακοίνωσε η Διευθύντρια του Ιδρύματος Σύλβιας Ιωάννου, κα Άρτεμις Σκούταρη, ο *Ζέφυρος* είναι το πρώτο βήμα μιας ευρύτερης διαδικτυακής πλατφόρμας, με το όνομα *Inspirai*, η οποία μελλοντικά θα φιλοξενήσει και άλλες βάσεις δεδομένων ταξιδιωτικής γραμματείας για την ανατολική Μεσόγειο.

Κατά τη δεύτερη ημέρα, οι εργασίες του Συνεδρίου περιστράφηκαν αρχικά γύρω από φιλολογικά ζητήματα και ζητήματα ιστορίας της ανάγνωσης και των ιδεών. Μέσα από τις σχετικές ομιλίες διερευνήθηκαν προβλήματα σχετικά με τους συγγραφείς κάποιων κειμένων ή με τα χαρακτηριστικά της ταξιδιωτικής γραμματείας ως είδος. Επισημάνθηκε η μυθοπλασία ως στοιχείο των περιηγητικών κειμένων και η ρευστότητα ορίων που διαπιστώνεται μεταξύ των περιηγητικών κειμένων και του μυθιστορήματος. Παράλληλα παρουσιάστηκαν άγνωστες πηγές (κείμενα κυρίως Σουηδών και Τσέχων ταξιδιωτών) και διερευνήθηκαν ζητήματα πρόσληψης της ταξιδιωτικής γραμματείας. Με αφορμή τις βιβλιοθήκες που διέθεταν οι ξένοι έμποροι οι οποίοι ζούσαν στην Κύπρο και την Ανατολική Μεσόγειο, εξετάστηκε σε ποιο βαθμό οι έμποροι αυτοί αντλούσαν τις γνώσεις και τις απόψεις τους για την περιοχή μέσα από την ταξιδιωτική γραμματεία. Μια άλλη ομάδα ανακοινώσεων εστιάστηκε σε ζητήματα ιδεολογίας, διερευνώντας την αποτύπωση πολιτικών ή/και αποικιοκρατικών βλέψεων στους χάρτες Ιταλών ταξιδιωτών του 16^{ου} και 17^{ου} αιώνα, ή στα περιηγητικά κείμενα Γάλλων και Βρετανών ταξιδιωτών του 18^{ου} αιώνα. Οι εργασίες της δεύτερης ημέρας του Διεθνούς Συνεδρίου ολοκληρώθηκαν με την εξέταση της παρουσίας στα περιηγητικά κείμενα μυθευμάτων και παρανοήσεων για τα χριστιανικά μνημεία της Κύπρου (7^{ος}-18^{ος} αι.).

Η τρίτη ημέρα του Συνεδρίου προσέγγισε τα περιηγητικά κείμενα μέσα από ζητούμενα της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτικής ιστορίας. Διερευνήθηκαν αναπαραστάσεις της Κύπρου από Ολλανδούς εμπόρους, οι πληροφορίες που παρέχουν τα ταξιδιωτικά κείμενα για τις διαθρησκευτικές επαφές στην Κύπρο, οι πληροφορίες για το οθωμανικό σύστημα απονομής δικαιοσύνης και οι κρίσεις για την οθωμανική κατάκτηση της νήσου, για τους Μουσουλμάνους και το Ισλάμ.

Το Συνέδριο έκλεισε τις εργασίες του με συζήτηση στρογγυλής τραπέζης, στην οποία, με αφορμή το ερευνητικό πρόγραμμα *Ζέφυρος*, εξετάστηκε ο ρόλος των ψηφιακών τεχνολογιών στις ανθρωπιστικές επιστήμες. Παρουσιάστηκε η αξιοποίηση της εμπειρίας και της πλατφόρμας του *Ζέφυρου* σε ερευνητικά προγράμματα που εκπονούνται στο Μουσείο Μπενάκη (Αθήνα), στη Γεννάδειο Βιβλιοθήκη της Αμερικανικής Αρχαιολογικής Σχολής (Αθήνα) και στο Ίδρυμα Ακτία Νικόπολις (Πρέβεζα). Κατά τη διάρκεια της συζήτησης αναδείχτηκε το όφελος που αποκομίζουν οι ανθρωπιστικές επιστήμες μέσω των εργαλείων που προσφέρει η τεχνολογία (επιτάχυνση της έρευνας, διεύρυνση των δυνατοτήτων για ποσοτικές μελέτες και για συνδυαστικές αναζητήσεις). Παράλληλα επισημάνθηκε ο κίνδυνος που ενέχουν: η μεγάλη ποσότητα των πληροφοριών εμποδίζει τη συνολική εποπτεία, κατακερματίζεται η γνώση, ενώ η εύκολη πρόσβαση στην πηγή ευνοεί –όταν απουσιάζει η γενική παιδεία και η κριτική σκέψη– επιφανειακά και αποσπασματικά συμπεράσματα.

Μέσα από τις συζητήσεις αναπτύχθηκε ζωηρός διάλογος στον οποίο συμμετείχε ενεργά το πολυάριθμο κοινό –πανεπιστημιακοί, φοιτητές, εκπαιδευτικοί, ιδιώτες– που παρακολούθησαν το συνέδριο.

Πληροφορίες για τους ομιλητές και περιλήψεις των ανακοινώσεων μπορούν να βρουν οι ενδιαφερόμενοι στο πρόγραμμα του συνεδρίου (<https://www.sylviaioannoufoundation.org/4th-international-conference/programme.pdf>). Οι ανακοινώσεις του συνεδρίου θα συγκεντρωθούν σε τόμο, ο οποίος σχεδιάζεται να εκδοθεί από το Ίδρυμα Σύλβιας Ιωάννου, το 2020.

Τέλος Ανακοίνωσης
